

A vállalkozás pénzügyi kapcsolatai

Befektetők, tulajdonosok	<----- osztalék, részesedés, kamat kölcson, tőkebefizetés, kötvények, részvények ellenértéke ----->	A VÁLLALKOZÁS PÉNZÁLLOMÁNYA
Vevők	Árú, szolgáltatás ellenértéke (bevétel), vevőktől kapott előleg ----->	
Szállítók	<----- áru, szolgáltatás ellenértéke, adott előleg	
Bankok, hitelintézetek	<-- betétlekötés, banki költségek, hiteltörlesztés, hitelkamat hitel, betéti kamat ----->	
Államháztartás	< ---- adók, járulékok támogatások ----->	
Munkavállalók	< -- munkabér, előleg, kölcsön kölcsön törlesztés ----- >	

Készpénzforgalom

A készpénzzel- bankjegyekkel, érmékkel történő fizetést jelenti.

Fajtái:

- készpénz közvetlen átadása, készpénz küldése postán keresztül (belföldi postautalvánnyal)
- olyan fizetési módok, amelyek egyik végén készpénzmozgás, másik végén számlapénzmozgás van (pl. készpénz befizetése a bankszámlára, készpénzfelvétel bankszámláról, készpénzáttutalási megbízás, kifizetési utalvány).

A készpénzforgalom előnyei:

- likvid (készpénzzel lehet a legkönnyebben fizetni), - készpénzes értékesítésnél a pénzügyi teljesítés azonnal megtörténik.

A készpénzforgalom hátrányai:

- a tartozások azonnali rendezéséhez a szükséges készpénzzel rendelkezni kell,
- a készpénz biztonságos tárolása, szállítása többletköltségekkel jár,
- nagy mennyiségű készpénz kezelése bonyolultabb, kockázatosabb.

A készpénzforgalom kockázatának csökkentési módjai:

- a pénz fizikai védelme (páncélszekrény, pénztárgép, biztonsági őrk, riasztó stb.)
- rendszeresen végrehajtott ellenőrzés, pénzszámlálás (rovancs)
- a házipénztárkeret optimális meghatározása
- a bizonylatok pontos vezetése, ellenőrzése.

A házipénztár

Személyi feltételei:

- **Pénztáros:** A pénztárossal szembeni követelmények:
 - szakmai ismeretekkel rendelkezzen,
 - megbízhatóság, pontosság, megfelelő szociális és családi háttér
 - ne álljon fenn összeférhetetlenség (a pénztáros nem lehet utalványozó vagy pénztárellenőr, és nem lehet rendelkezési joga a vállalkozás bankszámlája felett sem neki, sem közeli hozzátartozójának).
- **Utalványozó:** a pénzmozgásokat elrendelő, engedményező személy (nem lehet azonos a pénztárossal).
- **Pénztárellenőr** (nem lehet azonos a pénztárossal)

A házipénztár tárgyi feltételei:

- elkülönült, biztonságos, az ügyélforgalomnak megfelelő helyiség;
- a készpénz tárolásához páncélszekrény, lemezszekrény vagy fémkazetta.

A házipénztár szakmai feltételei:

- Pénzkezelési szabályzatot kell készíteni a házipénztár működtetésére és a készpénz kezelésére vonatkozóan.
- Minden pénzmozgásról tételes, analitikus nyilvántartást kell vezetni: bevételi, kiadási pénztárbizonylatok és ezek összesítése (időszaki pénztárjelentés)
- Házipénztárkeret (a napi pénztárzárlat után a pénztárban tartható készpénz felső határának) meghatározása.
- Bizonyos rendszerességgel (minimum havonta) pénzszámlálást, rovancsot kell tartani.

Készpénzkímélő fizetési módok (készpénz-helyettesítő)

1.) Csekk: kibocsátója azzal bízta meg a bankját, hogy a csekken megjelölt összeget a csekk birtokosának fizesse ki készpénzben vagy írja jóvá a bankszámláján.

A számlatulajdonos csekket abban az esetben bocsáthat ki, ha a számlavezető bankkal csekkszerződést kötött és a banktól csekk füzetet kapott.

A csekk nem azonos a készpénzátutalási megbízással.

A csekk érvényességi feltételei:

- a „Csekk” megnevezése,
- a fizetésre kötelezett megnevezése (címezett bank),
- feltétlen meghagyás a banknak, hogy a kibocsátó bankszámlájának terhére a csekken megjelölt összeget fizesse ki,
- a kiállítás helye és ideje,
- a kibocsátó aláírása.

Készpénzkímélő fizetési módok

2.) Váltó: olyan visszavonhatatlan fizetési ígéret, amely egy későbbi időpontban (a lejárat időpontjában) esedékes fizetést testesít meg. Fajtái:

- **Saját váltó:** a váltó kibocsátója saját maga tesz visszavonhatatlan fizetési ígéretet.
- **Idegen váltó:** a váltó kibocsátója egy harmadik személyt szólít fel fizetésre.

A váltón feltüntetett összeg (a váltó névértéke) tartalmazza:

- az eredeti tartozás összegét és
- a váltó lejáratáig terjedő időre járó kamat összegét.

A váltó forgatása, leszámítolása:

- **Forgatás:** a váltóbirtokos kötelezettsége fejében a váltót továbbadja egy szállítónak (vagyis a váltóval egyenlíti ki a szállítóval szembeni kötelezettségét)
- **Leszámítolás:** a váltóbirtokos a váltót benyújtja egy banknak (vagyis a váltóban megtestesülő pénzkövetelést eladja egy banknak).

A váltókövetelés beszedése: a váltó lejáratakor a váltóbirtokos a váltót egy beszedési megbízással együtt nyújtja be a bankjához.

A váltó mint kereskedelmi hitel: a váltó hiteleszközként vagy hitelbiztosítékként is használható. A fizetésre kötelezett kamattal terhelt halasztott fizetést biztosít (ami valójában egy áruhitel felvételéhez hasonlít).

A váltó érvényességi feltételei:

- a „Váltó” megnevezés,
- a fizetésre szóló ígéret (saját váltón) vagy felszólítás (idegen váltón),
- fizetésre kötelezett megnevezése (idegen váltón),
- a kedvezményezett megnevezése,
- a váltó összege (névértéke),
- a váltó lejárat (esedékessége),
- a fizetés helye,
- a kiállítás helye és ideje,
- a kibocsátó (illetve kiállító) aláírása.

Készpénzkímélő fizetési módok

3.) Bankkártya: személyhez kötött fizetési eszköz, amellyel birtokosa a bankszámlája terhére pénzt vehet fel vagy közvetlenül fizethet.

A bankkártya legfontosabb tulajdonságai:

- A bankkártya egy (nemzetközi szabványnak megfelelő) 85x 54 mm-es műanyag kártya.
- Az adatok tárolása a hátoldalon található mágnescsíkon vagy az előlapon egy mikrochipen történik.
- A bankkártya tulajdonosa a bankkártyát kibocsátó pénzintézet, az ügyfélre a kártyabirtokos elnevezést használjuk.
- A bankkártya biztonságos használatát biztosítják többek között: a PIN (személyes azonosító szám), az aláírás, a készpénzfelvételi és vásárlási limit, SMS küldése a tranzakcióról stb.

A bankkártyáknak többféle csoportosítása lehetséges. A leggyakrabban használt **kártyatípusok:**

- **Betéti kártya:** olyan bankkártya, amely mögött egy betéti számla áll, amelynek a terhére történik a fizetés vagy készpénzfelvétel.
- **Hitelkártya (kreditkártya):** a hitelkártya mögött nem betéti számla, hanem a kártyához rendelt hitelszámla áll. A hitelszámlán a bank a számlatulajdonos számára biztosít egy bizonyos összegű rulírozó hitelkeretet. (Rulírozó hitel: a hitelt meghatározott összegig és lejáratig többször is igénybe veheti a hiteligénylő.)

Készpénz nélküli fizetési módok

Készpénz nélküli forgalom (elszámlási forgalom): a bankszámlapénzzel történő fizetést jelenti. Minél fejlettebb egy ország, a pénzforgalmon belül annál nagyobb a készpénz nélküli forgalom aránya. (Makrogazdasági szempontból előnyös, mert ellenőrizhető és tervezhető, a vállalkozások szempontjából pedig biztonságos.)

A bankszámlák fő formái:

- *Pénzforgalmi számla*: a gazdasági társaságok és az (egyéni vállalkozók) kötelesek pénzforgalmi számlát nyitni és a pénzforgalmukat ezen bonyolítani.
- *Lakossági bankszámla*: a pénzforgalmi bankszámla nyitására nem kötelezett magánszemélyek bankszámlái.

Pénzforgalmi jelzőszám (bankszámlaszám):

- A pénzforgalmi számla száma a pénzforgalmi jelzőszám,
- a lakossági bankszámla számát pedig bankszámlaszámnak nevezzük.

Szerkezete: háromszor 8 karakter. Az első 8 karakter a bank azonosítója, a második 8 karakter az ügyfél azonosítója, a harmadik 8 karakter (az alszámla száma) a számla típusát jelöli. Van olyan bank, amely az utolsó 8 karaktert csak abban az esetben használja, ha szükség van rá, egyébként nullának tekint, amit – a bank szokásától függően – nem feltétlenül kötelező kiírni.

Bankszámla szerződés: a bank az ügyféllel szerződést köt.

A bankszámla szerződésnek tartalmaznia kell:

- A szerződő felek azonosító adatait,
- a bankszámlaszámot (pénzforgalmi jelzőszámot)
- a Általános Szerződési Feltételeket (vagy legalább hivatkozni kell rá),
- a számlatulajdonos és a bank képviselőjének aláírását.

Készpénz nélküli fizetési módok

A bank kötelezettségei:

- a számlatulajdonos pénzének kezelése, nyilvántartása,
- a számlatulajdonos megbízásának teljesítése,
- számlakivonat küldése a számlatulajdonosnak (újabban elektronikusan).

A bank jogai:

- különböző banki költségeket, jutalékokat számíthat fel,
- a betétek után kamatot fizethet.

A számlatulajdonos kötelezettségei:

- pénzforgalmát köteles (pénzforgalmi) számlán bonyolítani,
- köteles megfelelő fedezetet biztosítani a kifizetésekhez, átutalásokhoz,
- köteles különböző banki költségeket, jutalékokat megfizetni.

A számlatulajdonos jogai:

- rendelkezhet a számlája felett,
- megbízásokat adhat, módosíthat.

Rendelkezés a bankszámla felett:

Az aláírás – bejelentő katon a bank által rendszeresített formanyomtatvány, amely azoknak a személyeknek az aláírását tartalmazza, akiknek joguk van a vállalkozás pénzforgalmi számlája felett rendelkezni. (Aláírási címpéldány az a közjegyző által hitelesített okirat, amely tartalmazza a vállalkozás képviselőjében az aláírásra jogosultak aláírásának mintáját.)

Készpénz nélküli fizetési módok- Elektronikus bank

Az elektronikus banki szolgáltatásokkal az ügyfelek telefonon vagy interneten keresztül a nap 24 órájában intézhetik banki ügyeiket. Például:

- átutalások indítása,
- mobiltelefon egyenlegének feltöltése,
- egyenleg és számlatörténet lekérdezése,
- elektronikus számlakivonat megtekintése, nyomtatása,
- megtakarítások kezelése,
- készpénzfelvételi és vásárlási limitek módosítása,
- hitelkártya-egyenleg lekérdezése és az aktuális törlesztőrészlet kiegyenlítése,
- értékpapír-műveletek stb.

Az elektronikus bank **előnyei:**

- gyors kényelmes, bármikor elérhető,
- az ismétlődő megbízások adatai rögzíthetők (egyszerűbb mint a papíralapú megbízás)
- általában a papíralapú ügyintézésnél kedvezőbb díjszámítás jellemzi.

Az elektronikus bank **hátrányai:**

- internet (vagy telefon) szükséges a szolgáltatás igénybevételéhez,
- előfordulhatnak biztonsági problémák: pl. jelszóval, adatokkal való visszaélés. (A biztonságot jelentősen növeli az úgynevezett kétfaktoros azonosítás, amikor az elektronikus bank használatához szükséges egy második SMS-üzenetben vagy más módon kapott, egyszer használatos jelszó is.)